

การพัฒนาแบบการจัดการประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

The Development of Creative Problem Solving Experience Based Model for Preschool

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา พุ่มพชาติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว คนในสังคมจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อก้าวทันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อมคนให้มีศักยภาพสามารถอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุขจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับอนาคต ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดวิจารณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา (Treffinger, 2007-2008) การศึกษาเพื่อการสร้างความพร้อมของคนให้มีชีวิตที่ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยความสามารถที่สำคัญ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเชื่อมั่นว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้ชีวิตประสบผลสำเร็จที่ดีกว่า (Treffinger, 1995)

การคิดแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์เป็นธรรมชาติ ส่วนหนึ่งของการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ควรได้รับการพัฒนา เพราะเป็นช่วงที่สมองมีการเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด ถึงแม้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต้องอาศัยทักษะ และวิธีการ ที่ซับซ้อนในการส่งเสริม แต่ด้วยเด็กปฐมวัยเป็นรากฐานของการพัฒนา เป็นวัยที่มีธรรมชาติของความอยากรู้อยากเห็น การอบรมเลี้ยงดู การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ตามวัย

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นการคิดที่สำคัญประกอบด้วย การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนับเป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ต้องอาศัยการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ จากการศึกษาสภาวะระดับสติปัญญา (Intelligence Level) ของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย พบว่า เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาสติปัญญาที่เกี่ยวกับการคิด เช่น การคิดแก้ปัญหา การมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแบบการจัดการประสบการณ์การแก้ปัญหา

อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

4. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์และเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

4.3 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย 4 ระยะ คือ ก่อนการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 1 หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 2 และติดตามผลการจัดประสบการณ์

4.4 ประเมินความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย และศึกษาความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำถามของการวิจัย

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยความสามารถด้านใดบ้าง และพฤติกรรมบ่งชี้ลักษณะใดบ้าง
2. รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีขั้นตอน และแนวทางในการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้น ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพเป็นอย่างไร
4. รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้ผลการประเมินประสิทธิผลเป็นอย่างไร

4.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย 4 ระยะ คือ ก่อนการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 1 หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 2 และติดตามผลการจัดประสบการณ์ มีพัฒนาการเป็นอย่างไร และมีความคงทนของพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในระยะติดตามผลการจัดประสบการณ์หรือไม่ อย่างไร

4.5 ความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด และความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมหรือไม่ และอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสติปัญญาในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ การรับรู้ การสังเกต วิเคราะห์ รู้คิด รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาการของเด็กมีความก้าวหน้าหากเด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ด้วยตนเอง การฝึกใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การคิด พุดและปฏิบัติ เด็กมีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบของความพร้อมจากตัวเด็กและสภาพแวดล้อม การสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กต้องเปิดโอกาสให้เด็กปฏิบัติกิจกรรม ที่หลากหลาย ฝึกการคิด ด้วยคำถามในเชิงสร้างสรรค์ช่วยสร้างจินตนาการและความคิดระดับสูง

1.2 ศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้หลักการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยผ่านประสบการณ์ตรง ที่หลากหลาย ให้เด็กมีอิสระในการเลือกและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นำมาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับเด็กปฐมวัย

1.3 ศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย ระยะยาว พ.ศ.2550-2559 ที่รัฐบาลตระหนักถึงเยาวชนให้มีพลังความคิดสร้างสรรค์ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546ให้มีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายกับเด็กปฐมวัย และศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดประสบการณ์ และการออกแบบการจัดประสบการณ์

1.4 ศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของออสบอร์น (Osborn, 1963) ,ออสบอร์นและปาร์น (Osborn and Parn, 1967) ,ไอซัคเคนและ ทริฟฟินเกอร์ (Isaken and Treffinger, 1985), ทริฟฟินเกอร์และไอซัคเคน (Treffinger and Isaken, 1992) ,ไอซัคเคน (Isaken, 1993) ,ทริฟฟินเกอร์ ไอซัคเคนและดาร์วอล (Treffinger, Isaken and Dowal, 1994) และทอเรนซ์ (Torrance, 1965 : 1-200)

กรอบแนวคิดทฤษฎี

หลักการและแนวคิด

ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget, 1964) บรูเนอร์ (Bruner, 1956) และไวทสกี (Vygotsky, 1986) ดังนี้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ กล่าวว่า กระบวนการทางสติปัญญาของเด็ก มีลักษณะการซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ และข้อมูลมาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ การปรับและจัดระบบ (accommodation) เป็นการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้นและการเกิดความสมดุล (equilibration) ความขัดแย้ง ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ (Bruner, 1963) เชื่อว่าการจัดโครงสร้างของความรู้ให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการและระดับความพร้อม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การคิดแบบหยั่งรู้ (intuition) เป็นการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระ สามารถช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ ประกอบกับแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี กล่าวว่า เด็กเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการทำงานร่วมกัน เมื่อเด็กเผชิญกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข เด็กต้องการได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้มีประสบการณ์มากกว่า มาทำงานร่วมกัน ทำให้เด็กสามารถแก้ปัญหาและเกิดการเรียนรู้ได้จากข้อมูลพัฒนาการทางสติปัญญา นำมากำหนดเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในรูปแบบการจัดประสบการณ์

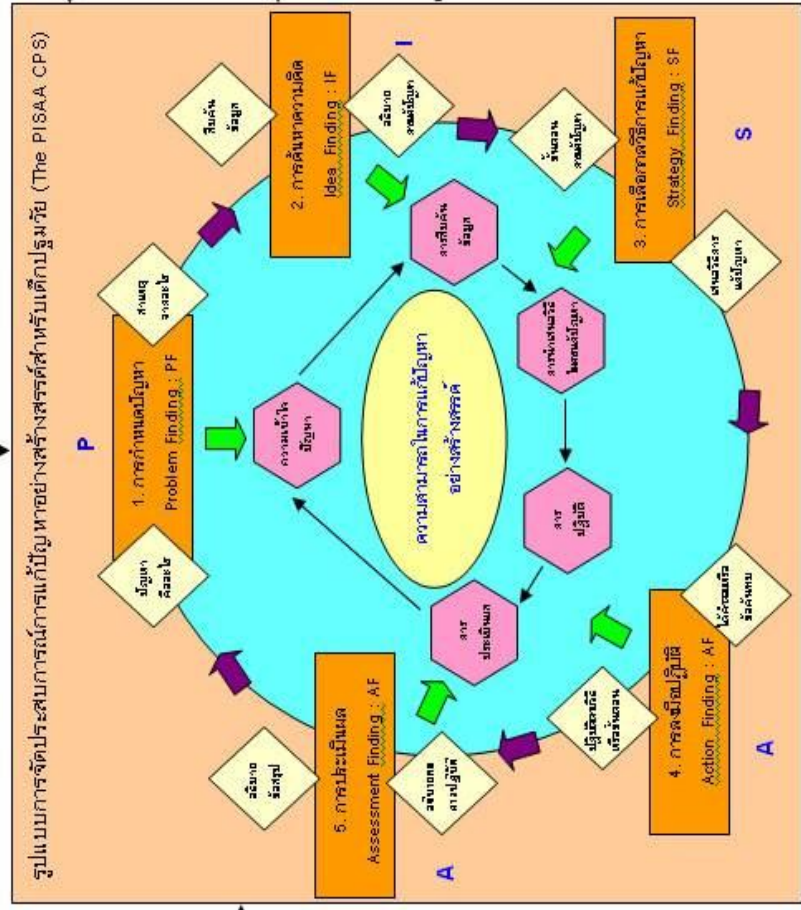
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542-ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้
- นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (พ.ศ. 2550-2559)
- รูปแบบการจัดประสบการณ์ของทิตานา แซมมีย์ (2550 : 47) และจอยส์ แดรวูด (Joyce and Well 1996 : 12-20)
- การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทาง ADDIE Model (Kevin Kuse 2004)
- รูปแบบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 7 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบของฮอสมบรัน (1963)
2. รูปแบบของทอเรนซ์ (1965)
3. รูปแบบของฮอสมบรัน และพาร์สัน (1967)
4. รูปแบบของไอซิดเคน และทรีฟฟิเนอร์ (1985)
5. รูปแบบของทรีฟฟิเนอร์ และไอซิดเคน (Treffinger and Isaken 1992)
6. รูปแบบของไอซิดเคน (1993)
7. รูปแบบของทรีฟฟิเนอร์ ไอซิดเคน และดอร์วูลด์ (1994)

แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

1. ทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget 1963)
2. ทฤษฎีของรูแอร์ (Bruner 1965)
3. ทฤษฎีของไวทียอตส์กี (Vygotsky 1986)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R and D) นำมาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้ในสภาพจริง

2. รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการและแนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ รูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ขั้นตอนของรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย การประเมินผล พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ โดยกระตุ้นให้เด็กใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์คิดหาเหตุผล ในการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่มีอยู่ตามระดับพัฒนาการมาใช้ ในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการซึ่งเป็นของตนเอง มีลักษณะแปลกใหม่ต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิมและ/หรือมีวิธีในการแก้ปัญหามากกว่าหนึ่งแนวคิดหรือหนึ่งวิธี จนได้ผลการค้นพบว่าเป็นวิธีการที่สามารถใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย (PISAA) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา (Problem Finding) หมายถึง การสังเกต สำรวจ รับรู้ และทำความเข้าใจในสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อม แล้วนำมาสรุปสิ่งที่เป็นปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2.2 ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด (Idea Finding) หมายถึง การสืบค้น การเก็บรวบรวม ข้อมูล และการคิดที่เป็นไปได้สำหรับการแก้ปัญหา

2.3 ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา (Strategy Finding) หมายถึง การนำ ความคิดและเหตุผลมาตัดสินใจเลือกวิธี และวางแผนการแก้ปัญหาลำดับขั้น

2.4 ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Action Finding) หมายถึง การปฏิบัติตามลำดับขั้นของ วิธีการแก้ปัญหาลำดับขั้นที่ได้วางแผนไว้

2.5 ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment Finding) หมายถึง การนำเสนอผลที่ได้จาก ลงมือปฏิบัติมาอธิบาย หรือแสดงว่าเป็นวิธีการที่สามารถใช้ในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ และมี ประโยชน์อย่างไร

3. ความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หมายถึง ระดับ พฤติกรรมที่แสดงถึงการรับรู้ การทำความเข้าใจกับปัญหา และการคิดหาเหตุผลเพื่อแสวงหาทางเลือก มาปฏิบัติในการแก้ปัญหด้วยวิธีการใหม่ที่ต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิม หลากหลายมากกว่าหนึ่งวิธีหรือหนึ่ง แนวคิด และทำการประเมินข้อค้นพบสำหรับการแก้ปัญหา สามารถแก้ปัญหสำเร็จ โดยพิจารณา ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ความสามารถด้านความเข้าใจปัญหา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึง ความสามารถในการใช้คำถาม การอภิปราย และบอกสิ่งที่เป็นปัญหาในลักษณะแปลกใหม่ต่างจากที่ พบหรือมีอยู่เดิม และอธิบายสาเหตุของปัญหามากกว่าหนึ่งแนวคิด

3.2 ความสามารถด้านการสืบค้นข้อมูล หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึง ความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสมากกว่าหนึ่งอย่างในการสืบค้นข้อมูล และการนำเสนอผล การสืบค้นข้อมูล ด้วยวิธีการและเหตุผลที่มากกว่าหนึ่งวิธีหรือหนึ่งแนวคิด

3.3 ความสามารถด้านการนำเสนอวิธีในการแก้ปัญหา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่ แสดงถึงความสามารถในการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหาที่เป็นของตนเองมีความแปลกใหม่ต่าง จากที่พบหรือมีอยู่เดิม และอธิบายขั้นตอนการแก้ปัญหาลำดับ

3.4 ความสามารถด้านการปฏิบัติ หมายถึง ระดับพฤติกรรมความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลายมากกว่าหนึ่งวิธี ตามวิธีและขั้นตอนที่วางแผนไว้

3.5 ความสามารถด้านการประเมินผล หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นของตนเอง มีความแปลกใหม่ต่างจากที่พบหรือมีอยู่เดิม และอธิบายข้อสรุปถึงการนำผลการปฏิบัติมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์มากกว่าหนึ่งวิธีหรือหนึ่งแนวคิด

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยว่ามีองค์ประกอบที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาจากผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญว่ามีความสอดคล้อง ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษานำร่องกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้จริงว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

5. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยว่าสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยให้ผลเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

5.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหา

อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย 4 ระยะ คือ ก่อนการจัดประสบการณ์ หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 1 หลังการจัดประสบการณ์ครั้งที่ 2 และติดตามผลการจัดประสบการณ์ มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ และมีความคงทนของพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในระยะติดตามผลการจัดประสบการณ์

5.4 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดีมากความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

6. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 1, เด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 2 และเด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

7. ครูปฐมวัย หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนชั้นอนุบาล 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย (PISAA) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

- 1.1 ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา (Problem Finding)
- 1.2 ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด (Idea Finding)
- 1.3 ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา (Strategy Finding)
- 1.4 ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Action Finding)
- 1.5 ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment Finding)

2. **ตัวแปรตาม** คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

- 2.1 ความสามารถด้านความเข้าใจปัญหา
- 2.2 ความสามารถด้านการสืบค้นข้อมูล
- 2.3 ความสามารถด้านการนำเสนอวิธีในการแก้ปัญหา
- 2.4 ความสามารถด้านการปฏิบัติ
- 2.5 ความสามารถด้านการประเมินผล

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 เด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1.2 ครูปฐมวัย ผู้ปฏิบัติการสอนชั้นอนุบาล 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 เด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ชั้นเรียนละ 2 ห้อง นำมาสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการจับสลาก แบ่งเป็นเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์และเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1.1 เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 1 จำนวน 23 คน แบ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 13 คน และเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน

2.1.2 เด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 2 จำนวน 23 คน แบ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 13 คน และเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน

2.1.3 เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี กำลังเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 28 คน แบ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 13 คน และเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 15 คน

2.2 ครูปฐมวัย ผู้ปฏิบัติการสอนชั้นอนุบาล 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ห้องเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้วิธีดำเนินการวิจัยลักษณะการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยการศึกษาวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods)ตามแบบแผนการวิจัยแบบกำหนดกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ต่อเนื่องตามเวลาที่กำหนด (Control-Group Interrupted Time-Series Design) (Creswell 2003 : 169) ตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)

ตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย (Design and Develop : D₁, D₂)

ตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย (Implement : I)

ตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย (Evaluation : E)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับครูปฐมวัย

1. แผนการจัดประสบการณ์ตัวอย่าง
2. คู่มือครูสำหรับการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์
3. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ
4. แบบประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์
5. แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์
6. แบบประเมินความคิดเห็นของครูปฐมวัย

เครื่องมือสำหรับเด็กปฐมวัย

1. แบบทดสอบ
2. แบบสังเกตพฤติกรรม
3. แบบประเมินผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่ายู (u-test) และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าโครงสร้างรูปแบบการจัดการประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมมาก ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการจัดการประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้พัฒนาความสามารถในการจัดการประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถการจัดการประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล2 และ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัย คะแนนเฉลี่ยความสามารถ การจัดการประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 1,2 และ 3 ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองครั้งที่ 1 หลังการทดลองครั้งที่ 2 และติดตามผลการทดลองพบว่ามีการพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ

อภิปรายผล

1. รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น เริ่มสำรวจสิ่งแวดล้อม พยายามทำความเข้าใจและอภิปรายโดยใช้สิ่งที่ตนเองเห็น ได้สัมผัส มีความเชื่อหรือรู้สึกได้ กิจกรรมตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ มีลักษณะของการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสตามความสนใจของเด็กแต่ละคน ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีครูคอยแนะนำช่วยเหลือ และมีสื่อที่เพียงพอและกระตุ้นความสนใจแก่เด็กทำให้เด็กมีความพยายามในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ
2. รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยอายุ 4-6 ปี เนื่องจากพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการรับรู้ การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา ซึ่งเพียเจท์ (Piaget) เรียกว่า ระยะแก้ปัญหาด้วยการรับรู้ ซึ่ง

ความคิดรวบยอดและเหตุผลมีการพัฒนาขึ้นเป็นไปตามวัย โดยเฉพาะ เด็กอายุ 4-5 ปี เริ่มมีความคิด
ฝันและมีความจำที่แม่นยำ สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกันมาเป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน
ผู้ใหญ่มีบทบาทสำคัญต่อการช่วยให้ความคิดความเข้าใจและเหตุผลของเด็กมีความถูกต้อง รูปแบบ
การจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยผู้สอนต้องพิจารณาจัดกิจกรรม
ให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยและมีความซับซ้อนมากขึ้น ครูและเด็กมีการปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิด
ร่วมคิด และวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งครูและเด็ก คือ
ส่วนหนึ่งมาจากเด็กต้องการ ส่วนหนึ่งมาจากครูซึ่งเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดความสมดุล
ระหว่างอิสรภาพและอำนาจของครู

3. ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางสมองในการแก้ปัญหา ซึ่งเพียงเท่านี้ได้นั้นเรื่องนี้ว่า
เป็นหัวใจสำคัญของพัฒนาการทางสติปัญญา การที่ครูสามารถจัดประสบการณ์ ที่สอดคล้องและ
เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการย่อมเป็นการส่งเสริมความสามารถทางสมองในการแก้ปัญหา การจัด
ประสบการณ์ให้เด็กได้ฝึกแก้ปัญหามาขึ้นตอนด้วยกิจกรรมที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสและการ
ปฏิบัติจริง ทำให้เด็กได้รับการฝึกฝน ให้มีการคิดหาเหตุผลและพยายามแก้ปัญหาลงจากสิ่งที่เป็น
รูปธรรม จากผลการทดลองเด็กปฐมวัยในทุกกลุ่มอายุมีพัฒนาการของความสามารถในการแก้ปัญหา
อย่างสร้างสรรค์ เกิดขึ้นจากปัจจัย ที่ประกอบด้วย พัฒนาการทางภาษาที่เป็น ไปอย่างรวดเร็ว กิจกรรม
ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง กิจกรรมมีความท้าทายและไม่ยากเกินไป
สิ่งแวดล้อมสร้าง แรงจูงใจในการเรียนรู้ กิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการปฏิบัติตามศักยภาพ
และ ครูมีความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรม
พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ว่า ผู้สอนต้องออกแบบการสอนที่มุ่งเน้น การ
แก้ปัญหา การจัดการเปลี่ยนแปลงใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นทีมและจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้เด็กคิดที่
หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้ดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา
ความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย

1.2 ผู้ดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรได้นำความสามารถในการแก้ปัญหอย่าง
สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย กำหนดในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1.3 ผู้ดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย สามารถนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การ
แก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับ
บริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์

2.1 ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาควรมีการประชุมทำความเข้าใจกับผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ไปใช้ ตลอดจนการติดตามและประเมินผล

2.2 ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์อย่างละเอียด ให้ครบทุกขั้นตอน และอาจมีการขยายผลความรู้ความเข้าใจไปสู่กลุ่มผู้สอนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.3 ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละพฤติกรรมและเครื่องมือการประเมินผลอย่างละเอียด เพื่อสามารถทำการประเมินผลได้ตามวัตถุประสงค์

2.4 ผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย

3.2 ควรทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม

3.3 ควรทำศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยศึกษาตัวแปรที่อาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การศึกษาอาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง เป็นต้น

3.4 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของต่างประเทศมาทดลองใช้กับเด็กไทย

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

ผศ.ดร.มาเรียม นิลพันธุ์, รศ.ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ และ รศ.ดร.พัชรี ผลโยธิน.

